

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך ד, תשי"ג

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

מונח עברי לפֶסְטִיוּוּאָל

שמועה אומרת כי לקראת הפֶסְטִיוּוּאָל הבע"ל מטעם הממשלה או בחסותה עומד להיקבע המונח פֶסְטִיוּוּאָל בתור קיצור של חג־אום ועל משקל פֶרְטוּם. ולד מלאכותי זה "סנדל" הוא "שאין לו פנים" מכמה בחינות, וגם ריבוי פֶסְטִיוּוּאָלִים יהא מן העגומים. דוחק משונה זה אין לנו צורך בו, הואיל וכבר קדם לו חידוש עדיף בהחלט.

לפני שנים אחדות ערך מדור־התיירות שליך משרד־הפנים בפעם הראשונה רשמית שבוע של "חגיגות למוסיקה יהודית", ועל השער האנגלי של התכנייה הודפס "פסטייוואל". עוררתי אז על כך את דעתם של חבריי בוועדה למונחי־מוסיקה שליך ועד־הלשון, כי המלה "חגיגה", המשמשת עכשיו גם למסיבות של יום־הולדת וברית־מילה ובר־מצווה וכיו"ב מכל מיני ה"נשפיות" הפרטיות, אינה הולמת את המושג פֶסְטִיוּוּאָל. העלינו הצעות ומכולן נראתה לנו וגם נתקבלה עלינו מיד הצעתו של אשר ברש ז"ל: פֶסְטִיוּוּאָל.

משקל זה, הנוצר מן הפעלים והשרשים כפול־עי"ן, לא זו בלבד שהוא מן המקוריים והיפיפים ביותר, אלא אף זו — ובזאת מעלתו הגדולה לענייננו — שהוא מביע (כמו שהיטיב להגדיר יצחק לבני בספרו "דקדוק הלשון העברית", עמ' רי"ד) חשיבות חגיגית, אם כלפי מעלה ואם כלפי אישיות־מעלה או תופעה רבת־ערך: תְּהִלָּה, תְּפִלָּה.

תְּחִנָּה (על משקל זה נוצר בתקופתנו גם מונח משפטי-מדיני בעל היקף מרובה: תְּחִקָּה).

במאמר-הערכתי על ה"חגיגות" הנ"ל פרסמתי זאת באחד העיתונים ולשמחתי ראיתי כי לפני שנה או שנתיים בהודעה רשמית לקראת פסטיוואל-המקהלות (ה"זמרייה") כבר השתמשו ב"תחיגה" והעיתונים העתיקה כדבר המובן מאליו, והגדיל לעשות "הבוקר" שנתן אותה באותיות קידוש-לבנה של הכותרת לאותה הודעה.

לא עורער עליה וגם אין שום סיבה לערעור. כל שומעיה יטעמו בה רק טעם לשבח. מה פסול מצאו בה ומדוע חזרו פתאום להכריז משאל ותחרות על כך?

החבר הוותיק והמכובד של ועד-הלשון ואחד מעמודי-התווך שלזה, הסופר-המשורר-העורך והפעלתן הלשוני החביב אשר ברש ז"ל, הצעתו הנאה כשהיא לעצמה ראויה שתתקבל ותוסיף נוסף לכיבוד זכרו היקר לכולנו.